

# Carta n-kidava'a Spalu nuu ñayiu Galacia

---

## Kidava'a Spalu nuu ñayiu Galacia

**1** Mee-da kuu Spalu, se n-tunda'a ña'a Jesucristu kuu-da. Ña n-ka tunda'a ña'a seyii, ña n-ka kaxí ña'a seyii. N-kaxí ña'a Jesucristu xi'in Taa-ro Ianyuux, Ia n-kida xa n-nandoto Jesús. <sup>2</sup>Carta ya'a kidava'a-da xi'in ntdaa ñani-ro xtuu xi'in-da ya'a. Ka kidava'a-da nuu mee-n ka kuu ñani-da ku'a-da ntdaa veñu'u distrito Galacia. <sup>3</sup>Na taxi Taa-ro Ianyuux xi'in Xto'o-ro Jesucristu xamani-ia, na kada-ia xa kutuu va'a koio-n. <sup>4</sup>N-xejoin Jesucristu xa kuú-ia xaxe'e-ro. N-xi'í-ia xaxe'e kuechi mee-ro, xa dakaku ña'a-ia ñuñayiu ya'a nuu ka kida ñayiu xa u'u. Du'a n-kida Jesucristu ntdaa xa n-juini Taa-ro Ianyuux xa kada-ia. <sup>5</sup>Na juña'a-ro xa n-kuta'u-ro nuu Ianyuux nikava nikuita. Du'a na koo.

**Ña tuu na inka tnu'u kada xa  
ma kuú-ro xi'in kuechi-ro**

<sup>6</sup>Ñatu kutnuni ini-da nakuenda kuu xa yachi ka dandoo-n Ianyuux. Xaxe'e xa xemani ña'a Cristu mee-n, te n-ja'an ña'a Ianyuux xa kunduu koio-n xi'in-ia. Te vitna ñatu ka

jandixa-n tnu'u va'a Jesucristu, chi ka jandixa-n inka tnu'u. <sup>7</sup>Ko ña tuu na inka tnu'u kada xa ma kuú-ro xi'in kuechi-ro. Diko ni io se ka daka ni'na ña'a, ka juini-s xa dama-s tnu'u va'a Jesucristu. <sup>8</sup>Nux kachitnu'u iin ñayiu inka tnu'u ñatu kuu tnu'u va'a Jesucristu, te na tunda'a ña'a Ianyuux ñayiu jan ji'in andea. Mee-da tuku. Nde ángel andiu du. Nux kachitnu'u-da tnu'u ñatu kuu tnu'u Jesucristu, te na tunda'a ña'a Ianyuux mee-da ji'in andea. <sup>9</sup>Xá n-ja'an-da, te vitna ja'an-da inka vuelta: Xá n-ka xeka va'a-n tnu'u va'a Jesucristu. Nux ka kachitnu'u-s tnu'u ñatu kuu tnu'u va'a Jesucristu, te na tunda'a Ianyuux mee-s ji'in-s andea. <sup>10</sup>Ñatu nduku-da xa tna ini ñayiu, nduku-da xa tna ini Ianyuux. Nux ña tna ini ñayiu tnu'u-da, ko vatuka. Chi nux n-juini-da xa kendoo va'a-da xi'in ñayiu n-kuu, ma ku kuu-da se xinokuechi nuu Jesucristu.

**Iin se n-tunda'a Cristu kuu-da**

<sup>11</sup>Ñani-da ku'a-da, juini-da xa kutnuni ini koio-n xa hora n-ja'an-da tnu'u va'a Jesucristu

nuu-n, ñatu n-ja'an-da tnu'u ñayiu. <sup>12</sup>Tnu'u va'a xa n-ja'an-da nuu-n ñatu n-taxi seyii, ñatu n-dakua'a ña'a seyii. N-dakua'a ña'a Jesucristu tnu'u va'a n-ja'an-da nuu-n.

<sup>13</sup>Xá n-ka tekutnu'u-n nanda n-kida-da, xa kada-da ná io ná jua'an ntdaa tnu'u ta'u tniú ñayiu Israel. Xá n-ka tekutnu'u-n xa yo u'u n-juini-da ñayiu ka jandixa lanyuux. N-juini-da xa danaa-da ntdaa-i. <sup>14</sup>N-xo kunuu-da nuu ntdaa se dava xi'in-da, xaxe'e xa yo va'a n-jandixa-da tnu'u ta'u tniú ñayiu Israel. Xi'in ntdaa anu-da n-kida-da ná io ná jua'an ntdaa xa n-ka dakua'a ña'a taxa'nu tnetnu-da. <sup>15-16</sup>Antecas xa kaku-da, n-kaxí ña'a lanyuux mee-da. Xaxe'e xa yo n-xemani ña'a-ia, n-ja'an ña'a-ia xa kunduu-da xi'in-ia. Te na n-juini-ia, n-kida-ia xa jini-da Da'ya Yii-ia, xa juña'a-da tnu'u va'a Jesucristu nuu ñayiu ña ka kuu ñayiu Israel. Na du'a n-kuu, ñayo n-xijan tnu'u-da xa kada-da. <sup>17</sup>Ni ña n-nu'u-da Jerusalén, xa ndatnu'u-da xi'in se n-tunda'a Jesucristu xtuu Jerusalén. Chi du'a n-xe'en-da do Arabia, te dada n-nu'u-da Damasco.

<sup>18</sup>Na n-ya'a uni kuia, dada n-nu'u-da Jerusalén, xa jini tna'a-da xi'in Spedru. Ijan n-xo tuu-da xa'un kiu xi'in-s. <sup>19</sup>Ijan n-xini-da Jacobo, ñani Xto'o-ro Jesucristu, ko ña n-xini-da dava ka se n-tunda'a Jesucristu. <sup>20</sup>Nde'a ña'a lanyuux xa ñadu tnu'u vete kuu xa kidava'a-da. <sup>21</sup>Ijan dada n-xe'en-da do Siria xi'in do Cilicia. <sup>22</sup>Te ñayiu ka jandixa Jesucristu veñu'u do Judea, ñayo-i n-ka xo xini ña'a mee-da. <sup>23</sup>Diko ni

n-ka tekutnu'u-i: “Se nde'e n-xo xini u'u ña'a, se n-juini xa ka'ni ña'a-s ntdaa-ro, se ijan, xian tnu'u-s tnu'u va'a Jesucristu nuu ñayiu vitna.”

<sup>24</sup>Te n-ka xia'an-i xa n-kuta'u-i nuu lanyuux xaxe'e-da.

### N-ka xeka ña'a va'a dava ka se n-tunda'a Cristu

**2** Na n-ya'a uxi koon kuia, te n-nu'u-da Jerusalén. N-xe'en-da xi'in Bernabé, te n-kunduu Tito xi'in-da tuku. <sup>2</sup>N-dande'a ña'a lanyuux xa n-xio xa ja'an-da xi'in se ka kunuu nuu ñayiu ka jandixa Cristu Jerusalén. N-ndatnu'u-da xi'in ndrúni ni se ijan, chi n-juini-da xa kutnuni ini se ijan ntdaa xa xian tnu'u-da nuu ñayiu ña ka kuu ñayiu Israel. N-juini-da xa jini-da nu n-ka xani ini iin nuu-s xi'in-da, a ña'a. <sup>3</sup>Te du'a n-kuu. N-ka kutnuni ini-s xa ña ñdoñu'u xa ka'nde-ro nuu ii se ña ka kuu se Israel, hora ka jandixa-s Jesucristu. Juini Tito kuu se griegu te n-kunduu-s xi'in-da, ko ña n-ka kidajuexa ña'a-s xa ka'nde-da nuu ii-s. <sup>4</sup>Ñayiu ka kunduu xi'in Jesucristu kuu-ro. N-ka kiu tna'a se ka ja'an xa jandixa-s Jesucristu, ko ña ndaa. N-ka juini-s xa kotoyu'u ña'a-s, nux kida-ro ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniú Moisés, a ña'a. N-ka juini-s xa kadajuexa ña'a-s, xa kada mee-ro ná ka kida mee-s. <sup>5</sup>Ni ita'u ña n-ka xejoon-da xa kadajuexa ña'a-s xa kada-ro xa ka juini-s. N-dada'an-da tnu'u va'a Jesucristu, xa ni'i koio mee-n tuku xa kuu xandaa.

<sup>6</sup>Se ijan, se ka kunuu nuu ñayiu ka jandixa Jesucristu Jerusalén, ña

n-ka taxi-s ni iin tnu'u ta'u tniu xee. (Ka ja'an ñayiu xa se ka kunuu ka kuu-s, ña xini-da. Ja'an Ianyuux xa iin nuu kuu-ro ntdaa-ro.)

<sup>7</sup>N-ka kutnuni ini-s xa n-kaxí ña'a Ianyuux mee-da, xa ja'an-da tnu'u va'a Jesucristu nuu ñayiu ña ka kuu ñayiu Israel. <sup>8</sup>Diuni Ianyuux n-tunda'a Spedru nuu ñayiu Israel, n-tunda'a ña'a mee-da nuu ñayiu ña ka kuu ñayiu Israel. Se n-tunda'a Jesucristu kuu Spedru, te se n-tunda'a Jesucristu kuu mee-da.

<sup>9</sup>Se ijan, Jacobo xi'in Spedru xi'in Sua, se ka kunuu nuu ñayiu ka jandixa Jesucristu Jerusalén, n-ka kutnuni ini-s xa xá n-taxi Ianyuux xamani-ia nuu mee-da tuku. N-ka tñitnanda'a-da xi'in-s, xa n-ka xeka ña'a va'a-s. N-ka kida iin nuu-da xi'in-s, xa ji'in mee-da xi'in Bernabé nuu ñayiu ña ka kuu ñayiu Israel, te ji'in mee-s nuu ñayiu Israel. <sup>10</sup>Diko ni n-ka xijan-s xa chindee-da ñayiu kunda'u, te xa'a du'a ni xani ini-da xa kada-da.

#### **N-kanandee-da Spedru ñuu Antioquía**

<sup>11</sup>Na n-xee Spedru ñuu nani Antioquía, te n-kanandee-da-s, chi n-xini-da xa ña n-kida-si xa kuu xava'a. <sup>12</sup>Du'a n-kuu. Antecas xa xee koio se kunduu xi'in Jacobo, te n-xo xaxi Spedru xi'in ñani-ro ku'a-ro ña ka kuu ñayiu Israel. Ko hora n-ka xee se ka kunduu xi'in Jacobo, te n-dandoo Spedru ñani-ro ku'a-ro ña ka kuu ñayiu Israel. Ñatuka n-xaxi-s xi'in-i, chi n-yu'u-s nuu se ka ja'an xa ndoñu'u xa ka'nde-ro nuu ii-ro. <sup>13</sup>Hora ijan, se ja'an iin te kida inka n-kuu Spedru.

Te du'a n-ka kida ntdaa inka ñani-ro ku'a-ro ka kuu ñayiu Israel n-ka xo tuu Antioquía. Nde Bernabé, se ja'an iin te kida inka n-kuu-s, chi n-dandoo-s ñani-ro ku'a-ro ña ka kuu ñayiu Israel. <sup>14</sup>N-xini-da xa ña n-ka kida-s ná io ná jua'an tnu'u va'a Jesucristu, te n-kanandee-da Spedru nuu ntdaa ñani-ro ku'a-ro. Xia'an-da: “Ndo'o kuu se Israel, ko hora n-kii-n ya'a, ña n-xo tuu-n ná xtuu ñayiu Israel. N-xo tuu-n xi'in ñani-ro ku'a-ro ña ka kuu ñayiu Israel, te n-xo tuu mee-n ná xtuu mee-i. Te vitna, juini-n xa kadajuexa-n ñani-ro ku'a-ro ña ka kuu ñayiu Israel, xa kutuu koio mee-i ná xtuu ñayiu Israel.”

#### **Nde ñayiu Israel, io xa jandixa koio-i Jesucristu**

<sup>15</sup>Nduu-ro, n-kaku-ro ñuu Israel. Xaxe'e xa n-tnii-ro tnu'u ta'u tniu Moisés, te ña n-kida-ro ntdaa xa u'u ka kida ñayiu ña ka kuu ñayiu Israel. <sup>16</sup>Xini-ro xa ni iin ñayiu ma kua'a xa kada-i ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Moisés. Te diuni xini-ro xa ma ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-i io. Ko iin ñayiu, nux jandixa-i Jesucristu, da kuu xa ja'an Ianyuux xa kuu ná kuu xa ña tuu na kuechi-i io. Xijan kuu xa mee-ro tuku, jandixa-ro Jesucristu. Juini ña kua'a-ro xa kada-ro ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Moisés, ko xaxe'e xa jandixa-ro Jesucristu, te ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-ro. Chi ni iin ñayiu ma kua'a xa kada-i ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Moisés, te xijan kuu xa ma ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-i io.

<sup>17</sup>Nduku-ro xa na ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-ro io xaxe'e xa kunduu-ro xi'in Jesucristu. Xijan kuu xa ña ndoñu'u xa kada-ro ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniú Moisés. Xijan kuu xa, ¿Xá n-kida Cristu xa ku kuu-ro ñayiu kida kuechi? iÑa ndaa! <sup>18</sup>Nux danaa-da iin xa danaa-da, te dada ndadava'a-da inka vuelta, xijan kuu xa dakuido kuechi-da mee-da. <sup>19</sup>Kuu ná kuu xa n-xi'í-da, xaxe'e xa ña n-kida-da ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniú Moisés. Te xaxe'e xa n-xi'í-da, ma kada-da ná io ná jua'an tnu'u jan. Tuu-da xa kada-da xa juini Ianyuux. <sup>20</sup>N-xi'í Cristu nuu curuxi, te kuu ná kuu xa n-xi'í mee-da xi'in-ia. Xijan kuu xa ñatuka taxnuni-da nuu mee-da, chi taxnuni Cristu nuu-da. Tuu-da vitna, xaxe'e xa kunduu-da xi'in Da'ya Yii Ianyuux. N-xemani ña'a-ia, te n-xi'í-ia xaxe'e-da. <sup>21</sup>Ña juini-da xa kada yata-da xamani Ianyuux. Nux ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi iin ñayiu, xaxe'e xa n-kida-i ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniú Moisés, nux du'a kuu, te ñatu xiniñu'u xa n-xi'í Jesucristu xaxe'e-ro.

**Jandixa-ro tnu'u ta'u tniú  
Moisés, o jandixa-ro Jesucristu**

**3** Ñani-da ku'a-da, ñayiu Galacia, iñayiu lilu ka kuu-n! ¿Jundu n-danda'u ña'a, xa ñatu ka jandixa-n xa kuu xandaa? Na n-kachitnu'u-da tnu'u va'a Jesucristu, te n-kuu ná kuu xa n-ka xini-n xi'in nuu-n hora n-ka xatakaa-s-ia nuu curuxi. <sup>2</sup>Juini-da xa kachitnuña'a koio-n. Xá n-ka tnii-n Espíritu Ianyuux. ¿Nanda n-kuu? ¿Xaxe'e xa n-ka kida-n ná

io ná jua'an tnu'u ta'u tniú Moisés? O xaxe'e xa n-ka tekun tnu'u va'a Jesucristu te n-ka jandixa-n. <sup>3</sup>¿Ñatu ka kutnuni ini-n a? Na n-ka kixe'e-n xa jandixa-n Jesucristu, te n-taxi Ianyuux Espíritu Ii, ko vitna ka dandoo-n Espíritu Ii, xa kada koio-n ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniú. <sup>4</sup>Te, ¿ñatu xiniñu'u xa kue'e vida n-ka ya'a-n a? iNaka va'a nuxa xiniñu'u! <sup>5</sup>Hora taxi Ianyuux Espíritu Ii te kida-ia milagru nuu ntña'a mee-n, ¿nakuenda du'a kida-ia? ¿Xaxe'e xa ka kida-n ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniú Moisés? O xaxe'e xa n-ka tekun tnu'u va'a Jesucristu te n-ka jandixa-n.

<sup>6</sup>N-jandixa Abraham Ianyuux, te n-ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-s io. <sup>7</sup>Xijan kuu xa, ndoñu'u xa jini koio-n xa ñayiu ndaa ka jandixa Ianyuux, ñayiu ijan, ka kuu da'ya dana Abraham. <sup>8</sup>Ja'an tnu'u Ianyuux xa xee kiu jandixa koio ñayiu ña ka kuu ñayiu Israel Ianyuux. Te mee-i tuku, xaxe'e xa jandixa-i Ianyuux, te ja'an-ia xa ña tuu na kuechi-i io. N-ja'an Ianyuux nuu Abraham: “Xaxe'e mee-n, kuvete xa kuvete koio ñayiu ntñaa ñuu ñuñayiu.” <sup>9</sup>Xaxe'e xa n-jandixa Abraham Ianyuux, te n-ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-s io. Dani ntñaa ñayiu ka jandixa Ianyuux, ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-i io.

<sup>10</sup>Ñayiu ka xani ini xa kua'a-i xa kada-i ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniú Moisés, kuú koio-i xi'in kuechi-i, chi ja'an tnu'u Ianyuux: “Ntñaa ñayiu ña ka kida ntñaa, ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniú, kiu xi'in kiu, kuú koio-i xi'in kuechi-i.”

<sup>11</sup>Xijan kuu xa kutnuni ini-ro xa ni iin ñayiu ma kua'a xa kada-i ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Moisés, te diuni ma ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-i io. Ja'an tnu'u Ianyuux: “Iin ñayiu, nux ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-i io, te kutuu va'a-i xaxe'e xa jandixa-i-ia.” <sup>12</sup>Iin ñayiu io confianza xa kua'a-i xa kada-i ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Moisés, te kuu ná kuu xa ña ndoñu'u-i xa jandixa-i Ianyuux n-kuu, chi ja'an tnu'u ta'u tniu Moisés: “Nux kada iin ñayiu xa'a, te kutuu-i xaxe'e xa'a.”

<sup>13</sup>Nux ña kua'a-ro xa kada-ro ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Moisés, te kuú-ro xi'in kuechi-ro. Ko n-chiya'u Cristu kuechi-ro, hora n-xi'í-ia xaxe'e-ro. Chi ja'an tnu'u Ianyuux: “Kida u'u Ianyuux dava'a nga se n-takaa nuu yutnu.”

<sup>14</sup>N-xia'an Ianyuux tnu'u-ia nuu Abraham xa kuvete koio ñayiu ntdaa ñuu ñuñayiu. Te du'a kuu. Xaxe'e xa n-xi'í Jesucristu, nux jandixa iin ñayiu mee-ia, te ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-i io. Te nde ñayiu ña ka kuu ñayiu Israel, nux jandixa-i Jesucristu, te tñi koio-i Espíritu Ianyuux, ná n-ja'an-ia.

**N-taxi Moisés tnu'u ta'u tniu,  
n-taxi Ianyuux tnu'u mee-ia**

<sup>15</sup>Ñani-da ku'a-da, kani ini koio-n nanda kuu hora ka kida uu seyii tratu te kida firmari-s iin tutu. Io xa kada-s, nduu-s, ná yodotnuni nuu tutu. Te ni iin ñayiu ma kua'a xa dama-i xa yodotnuni jan. <sup>16</sup>Ná kuu tutu jan kuu tnu'u n-xia'an Ianyuux nuu Abraham. N-xia'an-ia

tnu'u-ia nuu Abraham xi'in da'ya-s. Ko ñatu n-ja'an Ianyuux “kue'e da'ya Abraham”, chi n-ja'an-ia “idini da'ya-s.” Te da'ya ijan kuu Cristu. <sup>17</sup>Xa'a kuu xa ja'an-da: Ki'na ka n-xia'an Ianyuux tnu'u-ia nuu Abraham. Ijan dada, nu n-ya'a koon cientu oko uxi kuia, te n-xia'an Moisés tnu'u ta'u tniu nuu taxa'nu tnetnu-ro. Ko tnu'u ta'u tniu Moisés, ña n-kida xa ñatuka xiniñu'u tnu'u n-xia'an Ianyuux nuu Abraham, chi ni iin ña dama. <sup>18</sup>N-xia'an Ianyuux tnu'u-ia nuu Abraham xa du'a koo. Xijan kuu xa ña ndoñu'u-ro xa kada-ro ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Moisés, xa ni'i-ro xa taxi Ianyuux, chi n-ja'an-ia nuu Abraham xa io iin xa tax du'a nga-ia.

<sup>19</sup>Xijan kuu xa, ¿nakuenda io tnu'u ta'u tniu? N-xia'an Moisés tnu'u ta'u tniu nuu ñayiu, xa na kutnuni ini koio-i xa ka kuu-i ñayiu ka kida kuechi. N-xio tnu'u ta'u tniu Moisés, nde n-kixee se kuu da'ya Abraham nuu se n-xia'an-ia tnu'u-ia. N-ka xia'an ángel, ia ka xinokuechi nuu Ianyuux, tnu'u ta'u tniu nuu Moisés, te Moisés n-xia'an tnu'u jan nuu ñayiu. <sup>20</sup>Ko ni iin ñayiu ña n-xo nujuiin me'ñu Abraham xi'in Ianyuux, chi Ianyuux, idini-ia kuu-ia.

**Tnu'u ta'u tniu Moisés kandeke  
ña'a j'i'in nuu Cristu**

<sup>21</sup>¿Xa'a juini ja'an xa tnu'u ta'u tniu Moisés kida xa ña io va'a tnu'u n-xia'an Ianyuux nuu Abraham? ¡Ña'a! Ñatu n-kua'a tnu'u ta'u tniu n-xia'an Moisés nuu ñayiu, xa kutuu va'a-i. Ña n-kua'a ni iin ñayiu, xa

kada-i ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Moisés. Te diuni ña n-kua'a xa ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-io. <sup>22</sup>Ja'an tnu'u Ianyuux xa ntdaa ñayiu ñuñayiu io kuechi-i. Kuu ná kuu xa yindi'u-i vekaa xaxe'e kuechi ka kida-i. Xa'a kuu xa jandixa koio-i Jesucristu. Ntdaa ñayiu ka jandixa Jesucristu, tñii koio-i xa n-ja'an Ianyuux xa juña'a-ia.

<sup>23</sup>Antecas xa tñii-ro tnu'u va'a Jesucristu, n-ka kuu-ro ná kuu ñayiu yindi'u vekaa. Xaxe'e tnu'u ta'u tniu Moisés, n-yindi'u-ro nde n-kixee Jesucristu. <sup>24</sup>Ná kuu iin ña xinokuechi ñunuu da'ya-da, n-kuu tnu'u ta'u tniu Moisés kandeka ña'a ji'in nuu Cristu. Xá jandixa-ro Cristu, te ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-ro io. <sup>25</sup>Xá n-kixee Jesucristu, te ma kundeka ña'a ka tnu'u ta'u tniu Moisés.

<sup>26</sup>Ntdaa-n n-ka nduu da'ya Ianyuux, xaxe'e xa ka jandixa-n Jesucristu. <sup>27</sup>Xá n-ka najuendute-n xaxe'e, xa ka kunduu-n xi'in Cristu. Kuu ná kuu xa dandukutu ña'a Jesucristu da'ma xee. <sup>28</sup>Ntdaa-n, iin nuu n-ka nduu-n. Ma ja'an-ro xa iin-n n-kaku se Israel, te inka-n ña n-kaku se Israel. Ma ja'an-ro xa iin-n n-kaku libre, te inka-n n-kuu se kidatniu du'a nuu inka ñayiu. Ma chinuu ka-ro xa iin-n kuu ñadi'i, te inka-n kuu seyii. Ntdaa-n ka kuu iin nuu nuu Ianyuux, xaxe'e xa ka jandixa-n Jesucristu. <sup>29</sup>Xaxe'e xa ka kunduu-n xi'in Cristu, n-ka nduu-n da'ya Abraham, te xijan kuu xa tñii koio mee-n ntdaa xa n-ja'an Ianyuux xa juña'a-ia nuu Abraham.

**4** Xa'a kuu xa ja'an-da: iin seluchi, juini na tñii-s ntdaa

xa juña'a taa-s, ko nini kuu-si seluchi, iin nuu kuu-s xi'in se ka xinokuechi nuu taa-s. Ntdaa kuu xaxii-s, ko ta kua'a ka-s xa tñii-s ni iin. <sup>2</sup>Te se xinokuechi nuu taa-s xñunuu seluchi jan, te xneva'a-s xaxii-s, nde na kue'nu-si xa nakueka-si xaxii-s. <sup>3</sup>Mee-ro du. N-ka kida-ro ntdaa xa n-ka ta'u tniu taxa'nu tnetnu-ro, ntdaa xa ka kida ñayiu ñuñayiu. N-ka kuu-ro ná kuu sekuechi, o se kidatniu du'a nuu inka ñayiu. <sup>4</sup>Ko nu n-xee kiu vii kiu va'a, te n-tunda'a Ianyuux Da'ya Yii-ia ñuñayiu. N-ñu'u-ia xiti iin ñadi'i. N-kaku-ia ñuu Israel, te n-kida-ia ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Moisés. <sup>5</sup>N-kixi-ia xa chiya'u-ia kuechi mee-ro, xaxe'e xa ña n-kua'a-ro xa kada-ro ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu. Te du'a, n-ndadada'ya ña'a Ianyuux mee-ro.

<sup>6</sup>Te xá dande'a ña'a Ianyuux mee-ro xa n-nduu-ro da'ya-ia. N-tunda'a-ia Espíritu Da'ya Yii-ia, xa kutuu-ia anu-ro. Te ijan kana-ia: "iTaa-da, Taa Mani-da!" <sup>7</sup>Xijan kuu xa, ñatuka kuu-n iin se kidatniu du'a nuu tnu'u ta'u tniu, chi kuu-n iin da'ya Ianyuux. Te xaxe'e xa kuu-n da'ya Ianyuux, te tñii-n ntdaa xa taxi-ia, chi n-kida Cristu xa du'a koo.

#### Ndu ini-da xaxe'e-n

<sup>8</sup>Antecas xa jandixa koio-n Ianyuux, ñayiu n-ka xo xinokuechi du'a nuu santu n-ka kuu-n. Te ñatu kuu santu Ianyuux Ndito. <sup>9</sup>Ko vitna ka kunduu-n xi'in Ianyuux, o va'a ka xa ja'an-ro, kunduu Ianyuux xi'in mee-n. ¿Nakuenda ka juini-n xa dandoo-n Ianyuux Ndito, xa

jandixa-n iin tnu'u ta'u tni'u, iin xa ña ndaku, iin xa ña ndaa? Ìnka vuelta ka kuu-n ñayiu ka xinokuechi nuu iin xa ñatu xiniñu'u. <sup>10</sup>Ka ja'an-n xa io xa ndadaka'nu-n viko ñayiu, xi'in xa xetniu ñayiu. Viko kiu, viko yoo, viko kuia, viko dandee-n tata, te viko xa ka xaxi ka xi'i-n. <sup>11</sup>Yu'u-da, xa ñatu xiniñu'u xa n-ja'an-da tnu'u va'a Jesucristu nuu-n.

<sup>12</sup>Ñani-da ku'a-da, xijan-da nuu mee-n xa nduu-n ná kuu mee-da, chi n-nduu mee-da ná n-ka xo kuu mee-n. Na n-xo tuu-da xi'in-n, ñatu n-ka kida ña'a-n ni iin xa u'u. <sup>13</sup>Ka xini-n xa ki'na nuu n-xo tuu-da xi'in-n xaxe'e xa n-ku'u-da, te n-ja'an-da tnu'u va'a Jesucristu nuu-n. <sup>14</sup>Juini xa n-xio xa kundee ini koio-n xa yo n-ku'u-da, ko ña n-ka kuyichi ini ña'a-n, te ña n-ka ja'an-n xa ma xe ini ña'a-n. N-ka xeka va'a ña'a-n, kuenda kuu-da iin ángel lanyuux, o mee Jesucristu n-kuu-da. <sup>15</sup>¿Te vitna naxa n-kuu? ¿Nakuenda kuu xa ñayo ka-n ka kuvete? Ja'an ndaa-da xaxe'e-n, xa nux n-kua'a koio-n xa tava-n nduchi nuu-n xa taa-n, te kada-n n-kuu. <sup>16</sup>Te vitna, xaxe'e xa ja'an-da xa kuu xandaa, ¿te xijan ka xani ini-n xa kuu-da se xini u'u tna'a xi'in-n a? <sup>17</sup>Se ka danda'u ña'a mee-n, ka juini-s xa kada-s xa dandoo ña'a koio-n mee-da, xa kunduu koio-n xi'in mee-s. <sup>18</sup>Maxku kani ini-n xa kukuedi ini-da. Ña'a. Naka va'a xa juini ñayiu xa chindee ña'a-i mee-n. Hora tuu-da xi'in-n, o hora ña yoo-da xi'in-n. Ko io xa chindee ña'a-i, io xa dakua'a ña'a-i xa kuu xandaa. Se ya'a, ka danda'u ña'a-s.

<sup>19</sup>Da'ya-da ka kuu-n. Kue'e vida ya'a-da xaxe'e-n. Ná kuu ñadi'i hora kaku da'ya-ña kuu-da, chi juini-da xa xee koio-n xa kunduu va'a koio-n xi'in Cristu. <sup>20</sup>Naka va'a nux kutuu mee-da xi'in-n vitna, xa ndatnu'u-ro nttaa-ro. Chi ndu ini-da xaxe'e-n, ñatu kutnuni ini-da nax ka kida-n.

### Agar xi'in Sara

<sup>21</sup>¿Xandaa kuu xa ka juini-n xa kada koio-n ná io ná jua'an tnu'u ta'u tni'u Moisés? ¿Ñatu n-ka tekun xa ja'an tnu'u ta'u tni'u a? <sup>22</sup>Ja'an xa n-xio uu da'ya Abraham: iin-s kuu da'ya iin ñadi'i xinokuechi du'a nuu ñadi'i Abraham, te ìnka-s kuu da'ya mee ñadi'i-s. <sup>23</sup>Da'ya ñadi'i mee Abraham, n-kaku-s xaxe'e xa n-xia'an lanyuux tnu'u-ia nuu Abraham xa koo da'ya ñadi'i-s. Da'ya ìnka ñadi'i jan xi'in Abraham, n-kaku-s ná kaku dava'a nga ñayiu. <sup>24</sup>Xa'a kuu iin xa dandea ña'a lanyuux nuu mee-ro. Agar xi'in Sara kuu ná kuu uu tutu legal. Nani kuu tnu'u ta'u tni'u n-tnii Moisés yuku nani Sinaí, du'a kuu Agar. Da'ya mee-i ka kuu ñayiu ka kidatniu du'a nuu ìnka ñayiu. <sup>25</sup>Ná kuu Yuku Sinaí io do Arabia kuu Agar, te ná kuu Agar kuu ñuu Jerusalén. Chi ná kuu ñayiu kidatniu du'a nuu ìnka ñayiu ka kuu ñayiu Israel, chi ka kidatniu-i xa kada koio-i ná io ná jua'an tnu'u ta'u tni'u n-tnii Moisés. <sup>26</sup>Ko io ìnka Jerusalén, Jerusalén io andiu kuu. Ná kuu Sara kuu Jerusalén io andiu. Da'ya mee-ña kuu mee-ro, te io libre-ro. <sup>27</sup>Ja'an tnu'u lanyuux: Ndo'o, ñadi'i ña yoo da'ya, io xa kudi ini-n.

Juini ñayo da'ya-n n-kaku xa  
tna u'u-n,  
ko kana-n.  
Kana-n xaxe'e xa kudi ini-n.  
Juini ñayo yii-n io,  
ko kudi ini-n,  
chi koo koio kue'e ka da'ya  
mee-n dada ñadi'i n-tnunda'a.

<sup>28</sup>Ñani-da ku'a-da, xijan kuu xa  
kuu mee-ro ná kuu Isaac, da'ya  
Sara. N-xia'an Ianyuux tnu'u-ia nuu  
Abraham xa koo koio kue'e xa kue'e  
da'ya-s, te da'ya ijan kuu mee-ro.

<sup>29</sup>Isaac, da'ya ñadi'i mee Abraham,  
n-kaku-si xaxe'e xa n-kidatniu  
Espíritu Ianyuux. Te da'ya inka  
ñadi'i xi'in Abraham, n-xini u'u-s  
Isaac. Te dani kuu vitna. <sup>30</sup>¿Te nax  
ja'an tnu'u Ianyuux? “Kine'e-n Agar  
xi'in da'ya-i, chi ma tnii da'ya Agar  
xaxii Abraham. Xaxii Abraham  
tnii da'ya Sara.” <sup>31</sup>Ñani-da ku'a-da,  
ñayo-ro kuu da'ya Agar. Ka kuu-ro  
da'ya Sara.

### Ñayiu libre ka kuu-n

**5** Xaxe'e xa jandixa-ro Cristu,  
te ja'an Ianyuux xa kuu ná  
kuu xa ña tuu na kuechi-ro. Xijan  
kuu xa kundee ini koio-n, xa  
jandixa na'i ka-n Jesucristu. Maxku  
juejoon-n xa kadajuexa ña'a koio-s,  
xa kada koio-n ná io ná jua'an tnu'u  
ta'u tniu Moisés.

<sup>2</sup>Kunini koio-n. Mee-da, Spalu,  
ja'an-da nuu-n. Nux juejoon-n xa  
kadajuexa ña'a-s xa ka'nde-n nuu  
ii-n, te xijan juini kachi xa ñatu  
xiniñu'u xa n-xi'f Cristu xaxe'e-n.

<sup>3</sup>Ja'an-da inka vuelta. ñin seyii, nux  
juejoon-s xa ka'nde koio-s nuu ii-s,  
te xijan kuu xa ndoñu'u-si xa kada-s  
ná io ná jua'an ntdantu'u tnu'u ta'u

tniu Moisés. <sup>4</sup>Ka xani ini-n xa kada  
koio-n ná io ná jua'an tnu'u ta'u  
tniu Moisés. Ka xani ini-n xa nux  
du'a kada koio-n, te ja'an Ianyuux  
xa ña tuu na kuechi-n io. Xá n-ka  
dandoo-n Jesucristu, xá n-ka xande  
ini-n xamani Ianyuux. <sup>5</sup>Ko mee-ro,  
xaxe'e xa kidatniu Espíritu Ianyuux  
anu-ro te jandixa-ro Jesucristu,  
xndetu kuee-ro xa ja'an Ianyuux xa  
ña tuu na kuechi-ro. <sup>6</sup>Ñayiu kunduu  
xi'in Cristu kuu-ro. ¿Nuu se Israel  
n-kaku-n, te n-xa'nde taa-n nuu ii-n?  
Vatuka. ¿Nuu se ña ka kuu se Israel  
n-kaku-n, te ña n-xa'nde taa-n nuu  
ii-n? Vatuka tuku. Xa ndoñu'u kuu  
xa jandixa-ro Jesucristu. Te xaxe'e  
xa jandixa-ro Jesucristu, io xa  
juemani-ro Ianyuux xi'in ñayiu.

<sup>7</sup>Va'a n-ka kixe'e-n xa jandixa  
koio-n Jesucristu. ¿Jundu n-daja'an  
ña'a, xa ñatuka ka jandixa-n xa kuu  
xandaa? <sup>8</sup>Ña n-tunda'a Ianyuux  
se ka danda'u ña'a. Chi ja'an ña'a  
Ianyuux xa kunduu koio-n xi'in  
Jesucristu. <sup>9</sup>Tnu'u se ijan kuu  
ná kuu ita'u ni ndidí. Te maxku  
ndunaa koio-n xa ja'an-ro xa “ita'u  
ni ndidí dandaa yuxa tila.” <sup>10</sup>Xaxe'e  
xa io-da confianza nuu Xto'o-ro  
Jesucristu, te io-da confianza nuu  
mee-n, xa ma juejoon koio-n xa  
kadajuexa ña'a ka-s. Ko kada u'u  
Ianyuux se ka daka ni'na ña'a, juini  
ndese kuu-s.

<sup>11</sup>Ñani-da ku'a-da, ka xini-n xa se  
Israel, ña kua'a-si xa jandixa-s xa  
n-chiya'u Jesucristu kuechi-ro na  
n-xi'f-ia nuu curuxi. Xijan kuu xa  
nux juña tnu'u-da nuu se ka jandixa  
Jesucristu xa io xa ka'nde koio-s  
nuu ii-s, te ma jini u'u ña'a ka se  
Israel mee-da n-kuu. <sup>12</sup>Se ka daka

ni'na ña'a mee-n, iNaka va'a nux ka'nde koio-s mee-s n-kuu!

<sup>13</sup>Ñani-da ku'a-da, xa n-ja'an ña'a Ianyuux mee-n, xa kunduu koio-n xi'in Jesucristu. Xaxe'e xa jandixa-n Jesucristu, te ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-n io. Ko maxku kani ini koio-n xa kua'a-n xa kada-n dava'a nga xa juini-n. Io xa juemani tna'a-n, te chindee tna'a-n, iin-n nuu inka-n. <sup>14</sup>Nuxa xemani tna'a-n, ka kida-n xa ja'an tnu'u ta'u tniu, chi ja'an tnu'u ta'u tniu Ianyuux: “Nani xemani-n mee-n, dani io xa juemani-n inka ñayiu.” <sup>15</sup>Koo koio-n cuedado xa maxku kax tna'a-n. Maxku jantna'a-n, maxku jini u'u tna'a-n, chi du'a koo xa danaa tna'a-n.

#### **Io xa kada koio-n xa juini Espíritu Ianyuux**

<sup>16</sup>Xa'a kuu xa ja'an-da: Kada koio-n xa juini Espíritu Ianyuux. Te maxku kada-n xa ka kukajan ini mee-n. <sup>17</sup>Antecas xa kixe'e-ro xa kunduu-ro xi'in Ianyuux, te n-kida-ro dava'a nga xa n-juini-ro, ko vitna io xa kada-ro xa juini Espíritu Ianyuux. Kuu ná kuu xa jantna'a xa juini mee-ro xi'in xa juini Espíritu Ianyuux, te xijan kuu xa ña kua'a-n xa kada-n ntdaa xa ka kukajan ini-n. <sup>18</sup>Nux kada-n xa juini Espíritu Ianyuux, te ma kada tnu'u ta'u tniu Moisés xa dakuido datau-n anu-n.

<sup>19</sup>Va'a ka xini-n xa kukajan ini ñayiu. Ka kidi-i xi'in ñayiu ña n-tnunda'a xi'in-i, ka kida-i xa ñatu kuu xava'a, ka kida-i dava'a nga xa ka juini-i, ña ka kunxa'nu-i. <sup>20</sup>Ka ndadaka'nu-i santu ñatu kuu

Ianyuux Ndito, te ka chibruju tna'a-i. Ka xini u'u tna'a-i, te kida-i pletu. Kukuedi ini-i, te yachi kiti ini-i. Kida-i xava'a mee-i, te jantna'a tnu'u-i. <sup>21</sup>Kukajan ini-i xaxii inka ñayiu, te xa'ni-i ndiyi. Ñayiu xini ka kuu-i, te nde'e ka xaxi-i, xa kudi ini koio-i. Te kue'e ka inka xa ka kida-i. Nani xá n-ja'an-da, ja'an-da vitna. Ñayiu ka kida xa'a, ma xee-i xa kutuu-i nuu taxnuni Ianyuux.

<sup>22</sup>Ko nux juejoon iin ñayiu xa taxnuni Espíritu Ianyuux anu-i, te kada-ia xa ku kuu-i ná kuu iin yutnu juun xavidi va'a. Kada-ia xa juemani-i ñayiu, te kuvete-i, te kutuu mani-i xi'in ñayiu. Kada-ia xa kundetu kuee anu-i, te ku kuu-i ñayiu va'a. Kada-ia xa chindee-i ñayiu, te jandixa na'i ka-i Ianyuux. <sup>23</sup>Kada-ia xa ma kuxee ini-i, te kada-ia xa kada maxu-i mee-i, xa ma kada ka-i xa u'u. Nux juejoon-i xa taxnuni Espíritu Ianyuux anu-i, te ma kada ni iin tnu'u ta'u tniu xa dakuido datau-i anu-i. <sup>24</sup>Iin ñayiu kunduu xi'in Cristu, kuu ná kuu xa n-xi'i-i, xa ma kada ka-i xa juini mee-i. <sup>25</sup>Nux tuu-ro xi'in Espíritu Ianyuux, na juejoon-ro xa taxnuni-ia anu-ro, xa kada-ro xa juini mee-ia.

<sup>26</sup>Maxku najuen tnu'u-ro mee-ro, xa dakiti ini nuu tna'a-ro, ni maxku kukuedi ini nuu tna'a-ro.

#### **Chindee tna'a-n, iin-n xi'in inka-n**

**6** Ñani-da ku'a-da, xtuu-n xi'in Espíritu Ianyuux. Nuxa ka xini-n xa ñani-n ku'a-n kida kuechi, io xa chindee-n-yi xa najani ini-i kuechi-i. Xi'in xa xemani-n-yi, chindee-n-yi. Te koo koio-n

cuedado, nada juejoon mee-n tuku xa kadatniu kui'na anu-n. <sup>2</sup>Xa juini kui'na xa kadajuexa ña'a-i mee-ro xa kada-ro kuechi, kuu ná kuu xa ndido-ro iin xa vee. Io xa chindee tna'a-ro, te du'a kada-ro ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Cristu ja'an xa io xa juemani tna'a-ro.

<sup>3</sup>Te nux iin-n xani ini xa va'a ka mee-n dada ñani-n ku'a-n, dani danda'u-n mee-n. <sup>4</sup>Kototnuni koio-n, iin iin-n, nax kida mee-n. Nuxa xini-n xa kida-n xava'a, vatuka. Ko maxku ja'an-n xa va'a ka mee-n dada inka ñayiu. <sup>5</sup>Iin iin-ro, io xa kada-ro xa juini Ianyuux xa kada-ro.

<sup>6</sup>Nux iin ñayiu dakua'a ña'a tnu'u va'a Jesucristu, te juña'a-n ntdaa xa ndoñu'u-i.

<sup>7</sup>Maxku danda'u koio-n mee-n. Ni iin ñayiu, ma kua'a xa kuekundee-i Ianyuux. Xa kida-ro ñuñayiu, kuu ná kuu xa xajan-ro triu. Xajan-ro xava'a, te nakueka-ro xava'a. <sup>8</sup>Iin ñayiu, nux kada-i dava'a nga xa kukajan ini-i, te kue'e vida ya'a-i, vitna xi'in kuia ma jin ndi'i. Ko nux kada-i xa juini Espíritu Ianyuux, te kada Espíritu Ianyuux xa kutuu va'a-i vitna, te kutuu va'a-i andiu kuia ma jin ndi'i. <sup>9</sup>Xijan kuu xa maxku ku xiau-ro ni maxku natu ini-ro xa kida-ro xava'a, te dada tnii-ro ntdaa xa taxi Ianyuux. <sup>10</sup>Xijan kuu xa, nini kua'a-ro, na kada-ro xava'a nuu ntdaa ñayiu. Te na koo-ro cuedado xa kada-ro xava'a nuu ñani-ro ku'a-ro ka jandixa Jesucristu.

### Xanyuux nuu-n

<sup>11</sup>Kunde'a koio-n xa xi'in nda'a mee-da kidava'a-da nuu-n vitna. Letra na'nu kidava'a-da vitna. <sup>12</sup>Se ka juini xa kadajuexa ña'a-si xa ka'nde koio-n nuu ii-n, diko ni ka kida-si xa kendoo va'a-s nuu ñayiu. Ka yu'u-s xa jini u'u ñayiu Israel mee-s, xaxe'e xa ka jandixa mee-n Cristu, la n-xi'í nuu curuxi. <sup>13</sup>Ko mee-s, juini xá n-ka ta'nde nuu ii-s, ko ña ka kida-s ná io ná jua'an ntdaa tnu'u ta'u tniu Moisés. Ka juini-s xa najuen tnu'u-s mee-s, xaxe'e xa n-kidajuexa ña'a-s xa kunetnuni koio-n. <sup>14</sup>Ko mee-da, nux ja'an va'a-da, ja'an va'a-da xaxe'e curuxi nuu n-xi'í Xto'o-ro Jesucristu. Xaxe'e xa jandixa-da Jesucristu, kuu ná kuu xa n-xi'í-da, te ñatuka chinuu-da xa io ñuñayiu. <sup>15</sup>Ka kunduu-ro xi'in Jesucristu. Xijan kuu xa ñatu xiniñu'u nuxa n-ta'nde nuu ii-ro, a ña'a. Xa xiniñu'u, kuu xa n-nduu-ro ñayiu xee, xaxe'e xa jandixa-ro Jesucristu. <sup>16</sup>Ntdaa ñayiu ka kida ná io ná jua'an tnu'u ya'a, na kundau ini Ianyuux mee-i, te na kada-ia xa kutuu va'a koio-i. Du'a na koo nuu ntdaa ñayiu ndaa jandixa Ianyuux.

<sup>17</sup>Nde vitna xi'in ntdaa kiu, maxku datnaña'a ka ni iin ñayiu mee-da. Chi menga xa ne'e do'o ñii-da, xaxe'e xa kuu-da se xinokuechi nuu Xto'o-ro Jesucristu.

<sup>18</sup>Ñani-da ku'a-da, na taxi Xto'o-ro Jesucristu xamani-ia nuu-n, ntdaa-n. Du'a na koo.